

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ساماندهی و اعتبار بخشی خدمات آزمایشگاهی اورژانس بیمارستانی

دکتر صغری انجرائی

اداره مدیریت تضمین کیفیت و اعتبار بخشی آزمایشگاه مرجع سلامت

دلایل ضرورت ساماندهی وضعیت ارائه خدمات آزمایشگاهی اورژانس

1. بازخوردهای دریافت شده از محیط (برنامه های پایش استانی آزمایشگاههای کشور، گزارشات دریافتی و....) مبنی بر وضعیت نابسامان تست های آزمایشگاهی اورژانس
2. اولویت وزارت متبوع، در خصوص ارتقاء خدمات اورژانس در کشور
3. اهمیت بخش اورژانس در روند ارزشیابی و اعتباربخشی بیمارستان ها

● کمیت و دسترسی به خدمات مورد نیاز

- تعریف تست آزمایشگاهی اورژانس
- نیازسنجی

- تامین و یا ایجاد دسترسی

● کیفیت خدمات ارائه شده

- رعایت استانداردهای حرفه ای در خصوص صلاحیت نیروی انسانی ، معتبر بودن روش های کاری و تجهیزات آزمایشگاهی، فضای انجام کار و...

- در ابتدا باید از آزمایش اورژانس و زمان چرخه کاری آن تعریف مشخصی ارائه گردد تا طبق آن حیطه وظائف و عملکردها و مسئولیتها تعیین گردد.

- آنچه قابل توجه است، اینست که در راستای استانداردسازی خدمات آزمایشگاهی اورژانس بیمارستانی نمیتوان نسخه واحد و یکسانی جهت کلیه مراکز بیمارستانی اعم از دولتی، خصوصی و سایر وابستگیها با توجه به بزرگی و کوچکی، بخشهای فعال، امکانات و منابع در دسترس و.... ارائه نمود.

اقدامات آزمایشگاه مرجع سلامت جهت تسهیل این فرآیندها:

- برگزاری جلسه کارشناسی با حضور مسئولین اورژانس کشور در ستاد وزارت بهداشت، اساتید طب اورژانس دانشگاههای تهران و شهید بهشتی، انجمن طب اورژانس کشور و کارشناسان آزمایشگاه مرجع سلامت در تاریخ 26/5/89 و بحث در زمینه چالشها، اقدامات مورد نیاز، راه حل های قابل اجرا و ...
- مرور جامع مراجع و مستندات مرتبط در کشورمان و سایر کشورها و تهیه پیش نویس آزمایش های اورژانس و زمان چرخه کاری هر آزمایش
- ارسال پیش نویس تهیه شده به پنج دانشگاه منتخب (دانشگاه تهران، ایران، قزوین، اصفهان و زاهدان) که قبلاً در این زمینه فعالیتهایی داشته اند، جهت نظرسنجی
- نظرات دانشگاهها جمع بندی اولیه گردید و به انجمن طب اورژانس کشور جهت اعمال نظرات نهایی ارائه گردید.

اقدامات آزمایشگاه مرجع سلامت جهت تسهیل این فرآیندها:

- در نهایت فهرست پیشنهادی آزمایش های اورژانس و زمان مطلوب چرخه کاری برای هر تست به کلیه دانشگاه های کشور به عنوان الگوی پیشنهادی تدوین و ابلاغ گردید تا بر اساس آن هر بیمارستان فهرست آزمایش های اورژانس و چرخه کاری مورد نظر خود را تهیه و مستند نمایند. نامه شماره 591/307 مورخ 21/4/1390

- ارسال متن به مرکز اعتبار بخشی امور درمان به منظور استفاده از این فهرست در خودارزیابی بیمارستانی استان تهران طی نامه شماره 307/223 مورخ 21/4/1390

- برگزاری جلسات توجیهی و کارشناسی با حضور مسئولین فنی آزمایشگاه و بیمارستانها با دعوت مدیر کل مرکز نظارت و اعتبار بخشی امور درمان

- مورخ 8/11/90 بیمارستانهای دولتی و سایر ارگانها (12 مرکز)

- مورخ 9/11/90 بیمارستانهای خصوصی و خیریه (66 مرکز)

چالشها و راهکارها؟؟؟!!!

تعریف دقیق و یکسان از تستهای اورژانس بین آزمایشگاه و بالین

تعریف: تست های اورژانس شامل آزمایش هایی می شوند که دریافت جواب سریع آنها جهت تشخیص و مداخلات درمانی ضروری است و هر گونه تاخیر در جواب دهی به موقع، موجب خطرات و عوارض جانی برای بیمار می شود.

طبق این تعریف آزمایشگاههای اورژانس بیمارستانی نه تنها پاسخگویی بیماران پذیرش شده در اورژانس هستند بلکه پاسخگویی بیماران بستری در بخشهای مختلف بیمارستانی اعم از بخشهای مراقبتهای ویژه که نیاز به آزمایش اورژانس دارند، نیز میباشند و این نکته در حجم کاری این آزمایشگاهها باید مد نظر باشد.

چالش: علت درخواست از طرف بالین چگونه کنترل میشود؟ آیا تمامی درخواستها در این حیطه گنجانده میشوند یا در موارد متعددی پزشکان بالینی برای فرار از مسائل قانونی و.... آزمایشات غیر ضروری درخواست مینمایند یا در مواردی که فشار کاری اورژانس زیاد است برای ایجاد آرام نسبی در اورژانس توسل به انجام آزمایش میگردد

راهکار: آموزش مستمر کادر بالین و درگیر کردن آنها در قسمتهائی از فرآیند و توجیه آنها در این زمینه که کاهش بار آزمایشگاه موجب بالا رفتن دقت و سرعت انجام آزمایشات میگردد

تعیین فهرست آزمایشات اورژانس

چالش: نمیتوان نسخه واحد و یکسانی جهت کلیه مراکز بیمارستانی اعم از دولتی، خصوصی و سایر وابستگیها با توجه به بزرگی و کوچکی، بخشهای فعال، امکانات و منابع در دسترس و.... ارائه نمود.

راهکار: تهیه فهرست آزمایشات اورژانس در کمیته اورژانس هر بیمارستان و با نظر کلیه گروههای درگیر اعم از مسئولین بیمارستانی، کادر درمان و بالین و آزمایشگاه و در نهایت استناد به فهرست تهیه شده در کل بیمارستان

نکته: شاید لازم نباشد تمامی آزمایشات اورژانس در آزمایشگاه همان بیمارستان انجام شود و ارجاع به آزمایشگاههای مجاور در مواردی میتواند یک راهکار مناسب باشد.

زمان چرخه کاری

تعریف: باید توافق صورت پذیرد که زمان مورد نظر از زمان درخواست آزمایش یا از زمان تحویل نمونه به آزمایشگاه تا جواب دهی را شامل میشود که این موضوع نیز نکته مهمی در تعریف شرح وظائف و زمان مورد نیاز را در برمیگیرد.

بالطبع در فرآیند انجام خدمت آزمایشگاهی اورژانس اهمیت کوتاه کردن فاصله زمانی بین درخواست انجام یک آزمایش اورژانس و اتخاذ تصمیم یا مداخله پزشک معالج بر مبنای نتیجه آن (Vein-to-Brain) از اهمیت خاصی برخوردار است. بدیهی است مسئولیت قسمتی از این روند که شامل امور مربوط به پذیرش نمونه تا در دسترس قرار دادن پاسخ معتبر است متوجه آزمایشگاه پزشکی میباشد. لذا الزامی است برای هر چه کوتاه تر کردن فاصله زمانی بین درخواست انجام آزمایش اورژانس تا آگاهی پزشک معالج از نتیجه آزمایش، در زمان پذیرش، اقداماتی نظیر ثبت اطلاعات کامل بیمار (بویژه نشانی، شماره تماس و محل بستری) خصوصاً در مورد نمونه های ارسالی انجام شود. لازم به ذکر است که آزمایشگاه ممکن است در صورت لزوم برای جوابدهی در این موارد از روشهایی مثل گزارش شفاهی، تلفنی و فاکس به پزشک یا بیمار استفاده نماید.

راهکار: کمیته اورژانس بیمارستان جهت پایش طول زمان چرخه کاری و اطمینان از انطباق با زمان ایده آل باید نسبت به محاسبه و ثبت میانگین در محدوده های زمانی مشخص (روز، هفته یا ماه) اقدام نموده و اقدامات اصلاحی و پیشگیرانه مرتبط را مستند نماید.

فضاي کاري

- آیا جدا سازي فضاي آزمایشگاه اورژانس از سایر بخشهاي آزمایشگاه لازم است یا نه؟
- محل قرار گيري آزمایشگاه اورژانس کجا باشد؟

نیروی انسانی

راهکارها:

- تعیین استاندارد بین تعداد بیماران یا تعداد پذیرش آزمایشگاه و تعداد کارکنان آزمایشگاه
- استفاده از افراد با تجربه و دقت بالا با استفاده از اضافه کاری و موارد تشویقی دیگر
- تعیین تکلیف وظیفه نمونه گیری در شیفت‌های اورژانس
- حضور مسئول فنی در شیفت‌های عصر و شب
- ایجاد انگیزه های شغلی (سختی کار و...)

تجهيزات

چالش: فرسوده بودن اکثر تجهيزات آزمایشگاهی در مراکز
دوتی
راهکارها:

- نو نمودن تجهيزات فرسوده جهت جلوگیری از اتلاف سرمایه های مادی و زمانی با استفاده از تسهیلات اورژانس
- نظارت مستمر بر کنترل و کالیبراسیون تجهيزات
- استفاده از تجهيزات پیشرفته تر که نیاز به پرسنل کمتر و کاربری راحتتر دارند بویژه در مراکز با پذیرش بالا (سل گانترهای فول دیف، سدیمانتاسیون خودکار و اتوانالیزهای مدرن و....)

راهکارهای کلی

- بخشنامه های حمایتی از آزمایشگاه مرجع سلامت و معاونت های درمان جهت تامین منابع و.. جهت آزمایشگاهها
- اصلاح تعرفه ها و واقعي نمودن آنها جهت جبران و تامین بخشی از منابع
- استفاده از گلوکومتر تحت نظارت آزمایشگاه در بخش اورژانس و **تستهای سریع** در موارد تایید شده شاید بتواند پاسخگوي بسياري از چالشهاي منابعي باشد.
ضرورت و نظارت!!!!

- پشتیبانی و تامین ساز و کار لازم برای انجام تست های اورژانس مطابق با فهرست تعیین شده (شامل نیروی انسانی، فضای کاری، تجهیزات لازم و...) بر عهده مسئولین بیمارستان، مسئولین دانشگاه متبوع و مسئولین ستاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی میباشد ولی در نهایت مسئول و پاسخگوی کیفیت خدمات آزمایشگاهی ارائه شده شامل کلیه آزمایشاتی که در آزمایشگاه یا خارج از فضای آزمایشگاه انجام می شود، مسئول فنی آزمایشگاه میباشد.

- مسئولیت پایش و نظارت بر ارائه آزمایشات اورژانس کمیته اورژانس هر بیمارستان، اداره امور آزمایشگاههای دانشگاهها و ارزشیابی و اعتباربخشی بیمارستان ها میباشد.

با توجه به چالش های اجرائی و پشتیبانی و نیز
راهکارهای اجرائی در زمینه ارائه خدمات
آزمایشگاهی اورژانس معتبر و بهنگام آینده چگونه
ترسیم خواهد شد؟

یا تشکر از
توجه شما

